

angelägenheter, hvarken mina egna eller andras. Min tacksamhet för den tillit, Herr Grefven behagat skänka mig, är därför icke mindre. Jag hoppas kunna ådagalägga den genom att vara Herr Grefven ett samvetsgrannt vittne för den skuld, hvori vårt fädernesland står till Herr Grefvens verksamhet för dess bästa.

Med djupaste vördnad har jag äran framhärda

Högvälborne Herr Grefvens
aldraödmjukaste tjänare
Joh. Vilh. Snellman

10

Helsingfors den 11 Mars 1865

430 C. G. F. WREDE – J. V. SNELLMAN 17.III 1865
HUB, JVS handskriftssamling

Högädle Herr Senator!

20 Den 12:e dennes hemkommen från en embetsresa till Jvääskylä, hade jag nöjet få mottaga Herr Senators ärade skrifvelse af den 27:e Februari, hvilken jag nu skyndar besvara.

Den bekymmersamma ställningen inom Lappjärvi socken, föranledde mig, redan före afresan till Jvääskylä, anmoda Landskamrer Hammarström att företaga en resa till de nödställda trakterna för att på ort och ställe undersöka förhållandet äfvensom att söka beveka handlandena i Jakobstad Thoden och Strengberg att ej indrifva sina hos allmogen i Lappjärvi utestående fordringar. Resultatet af Hammarströms resa är Herr Senatorn i tillfälle se ur hans till guvernören afgifna berättelse, hvilken med dagens post till Kejsrerliga Senaten afgår.

30

Lappjärvi sockneboers till Hans Majestät ställda ansökan om erhållande af ett 300 000 marks lån, är ett tilltag vanligt hos enfaldiga bönder de der för afhjelpandet af ögonblickets behof genom hvad medel som helst, förbise de deraf följande framtida vådor. Det är ingalunda genom penningelån en hungrande allmoge bör understödas, ty inom en kort tid af slösaktigt öfverflöd bortspolieras penningarne hvarefter eländet inträder i sitt förra stadium, utan anser jag utdelning af spanmål i mindre partier som lån åt den besuttna och mot arbete åt

40

den lösa befolkningen såsom det enda under närvarande brydsamma förhållande att rekommendera.

Med anledning af Herr Senators yttrade farhoga att befolkningen inom Wasa län genom min efterlåtenhet utarmas och demoraliseras, har jag strängt gått till doms med mig sjelf för att utröna huruvida jag verkligen vore nog olycklig att förtjena en dylik förebråelse; men Gud vare lof, mitt samvete förblev lungt, ty jag kan ej finna mig skyldig förebråelsen.

Det är Herr Senatorn nogsamnt bekant att Wasa län åren 1862 och 63 drabbats af den fruktansvärdaste missvext, som hade till följd total brist på brödföda bländ) länets befolkning, hvilken brist då betäcktes genom lån såväl af Kronan som enskilta. Att det derpå följande 1864 års knappa skörd icke kan förslå till bestridande af de föregående årens gjorda skulder och till brödföda under det löpande, är lätt insedt. Af nämnde anledning inkom jag till Hans Majestät med underdånigt förslag till anstånd med inbetalningen af kronans hos allmogen ute-

50

stående spanmålsån. Detta mitt förfaringssätt, förestavadt af nödvändigheten, torde icke förtjena ett så strängt ogillande.

Hvad hade blifvit följden af att i år med stränghet indrifva lånen! jo, att spanmål icke skulle hafva influtit mer än nu blev fallet, men att allmogen yttermera drabbats af de utgifter indrifningskostnaderna medföra. Dertill må tilläggas att det förlidet år inom länet skördade vårsädet är aldeles odugligt och skulle mottaget i kronans magasin, isynnerhet om bättre skördar hädanefter inträffa, derstädes blifva liggande såsom oanvändbart.

Jag ber Herr Senatorn vara öfvertygad derom att jag mer än väl inser det förderfliga i att vänja bonden vid att lefva på lån, men att under närvarande ställning i länet neka all hjälp skulle ofelbart leda till många människors hungersdöd. Till undvikande af så hemska olyckor nödgas jag, ehuru högst ogerna, med dagens post till Hans Majestät ingå med underdånig hemställan om icke anslag kunde beviljas till nödens afhjelpande, äfvensom att framhålla behofvet af vårutsäde deraf stor brist inom länet råder.

För Herr Senatorns godhetsfullt uttalade deltagande i den sorg mig genom min älskade Hustrus bortgång drabbats, får jag aflägga den varmaste tacksägelse. Jag känner nu att förlusten af en god hustru är förlusten af halfva lifvet.

Med fullkomligaste Högaktning har jag äran framlefvat

Högädle Herr Senatorns
ödmjukaste tjenare
C. G. Wrede

Nikolaistad den 17 Mars 1865.

431 YTTTRANDE VID PLENUM 20.III 1865

RA, Senatens arkiv

... dervid Senatorn Snellman – yttrade, det Senatorn ansåg sig böra fästa Hans Kejsersliga Majestäts nådiga uppmärksamhet vid den i §: 10. föreslagna ändring af nu gällande Riddarhusordning, ett nemligen ättens huvudman, icke ätten, skulle ega utse fullmäktig för densamma vid landtdag.

Ridderskapets och Adels privilegium, att utgöra en fjerdedel af representationen vore, såsom allmänt insedt och erkänt är, hvarken rättvis eller tidsenlig i ett land, der sagde stånd besitter en så ringa del af nationel förmögenheten och icke heller numera kan anses företrädesvis och för sig representera den högre insigten och bildningen. Redan stadgandet att ättens hufvudman eller näst honom den i slägt följden älste eger representera ätten, gjorde det dessutom tillfälligt, om representanten, hade något allmännare samhällsintresse att bevaka och egde den insigt samt den mogenhet i omdöme och karakter, som borde fordras af en folkets lagstiftare. Skulle dock privilegiet stannat härvid, hade den uppoffring beivrandet af landtdag kräfvat af en representant, som intet arvode åtnjuter, utgjort någon borgen för den sjelfskrifne representantens värdiga utöfvande af sitt kall. Men då Riddarhusordningen tillåter ätten till fullmäktig för sig utse hvilken adelsman som helst, hade detta haft till följd, att till besparande af representationskostnaden fullmäktigskapet blifvit öfverlemnadt åt någon adelsman som för sin tjänst eller eljest varit bosatt på den ort, der landtdag hålles,